

EEN AMSTERDAMSE FRIES

Vandaag ontmoet ik een Amsterdams jochie uit de Jordaan. Nou ja, het is inmiddels een man van zeventig en hij woont al jaren en jaren in Friesland. Hij heet Jacob Pestman en is de jongste van de vijf Pestmannetjes, die op de Rudolphstichting een deel van hun jeugd hebben doorgebracht. 55 jaar geleden kwamen we elkaar tegen op het jongenspaviljoen (JP1). Nu zit ik met hem in de auto op weg naar Arnhem. We gaan naar Elly Dijkstra – Heeres, een vrouw die veel voor hem en andere kinderen heeft betekend tijdens hun verblijf op de stichting. Ze is de oprichtster en eerste leidster van het tamboer- en trompetterkorps De Glind, weduwe van Jan Dijkstra. Voor veel oud dorpsbewoners uit die tijd zijn zij bekende persoonlijkheden. We houden het wel pratende tijdens de rit. Zo wordt me al gauw duidelijk dat Jacob nog de enige in leven zijnde Pestman is. Zijn vader is overleden toen hij 25 jaar was en zijn moeder overleed twee jaar later. Ook zijn broers en zusters, tien in getal, kom je op deze aardbol niet meer tegen. Een deel van hen is geveld door een uitbundige levensstijl en anderen door ziekte. Ondanks dit alles is Jacob zichzelf gebleven. Hij heeft nog steeds die gulle lach en hij kan smakelijk vertellen over wat ze allemaal hebben uitgespookt. Voor mij had die rit nog uren mogen duren, maar voordat we het weten, bellen we al aan bij Elly. 'Goh, Japie jij bent het', zijn haar eerste woorden als ze Jacob ziet en ze geven elkaar een dikke knuffel. Al gauw blijkt dat Jacob kind aan huis was bij de Dijkstra's. De veelzijdigheid van Jan Dijkstra op sportgebied en de muzikale talenten van Elly zorgden ervoor dat Jacob ging turnen, zwemmen, judoën en samen met zijn broer en zus op drumband les ging. Hij maakte de familie Dijkstra elke dag mee. Als hij uit school kwam dan ging hij altijd direct naar ze toe. Een luisterend oor en een brede schouder was wat Jacob nodig had in die tijd en dat kreeg hij niet op de paviljoens.

Het korte termijn geheugen van Elly is niet zo best meer, maar aan haar lange termijn geheugen mankeert nog niets. Ze kan smakelijk vertellen over de periode dat zij leidster was van het tamboer- en trompetterkorps en waar nodig vult Jacob haar aan. Als we het over personen uit die tijd hebben dan schromen ze niet om hun voor- en afkeuren te laten blijken. Dat geldt trouwens ook voor het eten. Elly gruwet van rabarber, Jacob wordt al misselijk bij het woord griesmeelpap en als ik de stampot bietjes met vis noem, dan slaan ze allebei helemaal op tilt en krijg ik het verhaal over de snoeken te horen. Regelmatig werden in de sloot achter de directiewoning en het huis van wasbaas Dijkstra snoeken gevangen. Daar had je geen hengel voor nodig. Als je in de sloot stond dan kon je ze met de blote hand pakken. Uiteraard gooiden ze die vissen niet weg. Ze gingen naar Sieling de kok en die maakte ze klaar voor de maaltijd. 'Ze smaakten voor geen meter', vertelt Jacob. 'Het was allemaal grondsmaak wat je proefde.' 'We waren een beetje bang dat ze vol gif zaten', vult Elly aan. 'Daar zijn we maar mee gestopt.' 'Hoe Sieling ze verwerkt heeft tot hapklare brokken weet ik niet, maar ik moet je eerlijk zeggen dat ik daar nooit iets van geproefd heb', gaf ik als antwoord. 'Ik vond die gebakken visjes bij de stampot bietjes altijd wel lekker.'

Hoe je het ook wendt of keert, als je met deze twee mensen aan tafel zit dan zou je bijna vergeten waar we voor kwamen: het fotoboek en de tamboer maître stok. We krijgen zelfs het getekende portret van Elly mee wat zij van de leden van het tamboer- en trompetterkorps bij haar afscheid kreeg. Ineens schiet haar iets te binnen: 'Waar zijn toch al die trommels, pauken en signaalhoorns gebleven, daar ben ik wel nieuwsgierig naar', zegt ze. Ze kijkt ons vragend aan, maar ook wij kunnen geen antwoord op die vraag geven.

'Ik weet niet of ik jullie nog weer zie', zegt ze bij de deur als we weggaan, 'maar dit was een mooi moment.' Op de terugweg hebben we het nog even over deze woorden en we vallen een moment stil. Maar lang duurt dat niet want we zijn nog lang niet uitgepraat.

Thuis bij Jacob drink ik nog een bakkie koffie en ik krijg een ordner in mijn handen gedrukt met het levensverhaal van Jacob. Als Rieke en ik 's avonds zijn verhaal lezen dan moet ik denken aan de woorden van de Franse dichter Louis Aragon : ***Op een mooie avond heet de toekomst verleden tijd. Dan draait men zich om en kijkt men terug op zijn jeugd.***

Jaap Krediet, 29 januari 2016